

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Incllyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput XVIII. Idem (a) Zamoren. & (b) Salmantin. (c) Episcopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

neantur, ab earum præstatione nullam prorsus volumus haberi excusationem, nisi forte per speciale privilegium Sedis Apostolicæ (quod non credimus) sit exempta, etiam si longissimo tempore procurationis obsequium non impenderit: cum in talibus (c) præscriptio sibi locum nequeat vindicare, cum nos à provisione pastoralis sollicitudinis circa omnes Ecclesias nunquam omnino cessemus. Sanè in his exigendis eum modum & ordinem volumus observari, ut nulla Ecclesia, vel Prælatus se indebitè prægravari rationabiliter conquatur. Si verò de communi collecta Legatorum, & nunciorum nostrorum duxeritis faciendas expensas, quod vobis non duximus inhibendum, ex hoc nobis, & nostris nullum præjudicium volumus generari, quo minus possint, à quocunque maluerint, procuraciones sibi debitas postulare, ita quod si exactus ultra suam gravatus fuerit facultatem, sibi ab aliis restauretur. Nunciis tamen nostris necessariis exhibendis pateat, quicumque fuerit requisitus humiliter, & devotè: ita tamen, quod in fraudem nihil penitus attentetur, nec per communes ministros ad procurationis obsequium, si noluerint, recidere compellantur. Qui verò contumaciter eis duxerit resistendum, omni prorsus appellatione remotà per ecclesiasticæ distributionis sententiam compescatur. Super injuriis autem dicto Card. irrogatis volumus, & mandamus, quatenus ei satisfactionem congruam impendatis, ad quam, si forte contempseritis exhibere, ipse vos appellatione remotà compellat. Datum Later. XII. Kal. Martii.

NOTÆ.

- I. (a) **M**ediolan.] Ita etiam legitur in tertia collectione, sub hoc titul. cap. 2. & in epistolis Innocent. Colonia editis, fol. 263. ex quo Codice ita restituo litteram hujus textus. De Primicerio egi in cap. unic. de offic. Primic. & de Me-

diolanensi Ecclesia nonnulla notavi in cap. adeo 27. de rescript.

(b) *Apostolica Sedis Legati.*] A latere missi, juxta tradita in c. cum Apostolus hoc tit. ubi textum hunc exposui: & in cap. accedentibus, de prescript.

(c) *Prescriptio.*] Juxta tradita in cap. cum ex officio, de prescript.

CAPUT XVIII.

Idem (a) Zamoren. (b) Salmantin. (c) Episcopo.

EX parte ven. f. n. P. (d) Compostell. Archiepiscopi fuit propositum coram nobis, quod cum ii, qui vota B. Jacobi continuè persolverunt, ad communem terræ suæ (e) mensuram, cum qua videlicet emunt, & vendunt, ipsa persolverint hætenus, & persolvant, quidam, qui à (f) longis retrò temporibus ab eorum solutione cessarunt, nunc per vos Ap. Sed. auctoritate ad solutionem eorundem coacti, quandam mensuram (g) parvissimam, & ignotam, nec etiam communibus usibus deputatam exhibent, & ad eandem vota prædicta solvere moliantur: unde (h) postulastis à nobis, ut super hoc vos certos reddere dignaremur, utrum ii, qui mensuram ignotam exhibent ad solvendum vota prædicta, sint ad communem suæ terræ mensuram, secundum quod illi, qui eam persolverunt, continuè faciunt, cogendi. Cùm ergo non constet, ad quam mensuram antecessores eorum prædicta vota solverunt, credimus distinguendum, utrum habitatores regionis ipsius, qui ea continuè persolverunt, ad unam, & eandem mensuram hujusmodi vota persolvant, an ad varias, & diversas. Si enim communiter omnes una, & eadem mensura in solutione votorum utuntur, ad eandem & illi solvere sunt cogendi: quod si solutio per mensuras distinguitur varias, & diversas, & illi volunt solvere ad minorem, non sunt utique compellendi, ut ad majorem persolvant, quoniam cùm hujusmodi vota gratuita fuerint ab initio, benignitas sunt à viris ecclesiasticis exigenda, ne tanquam exactores nimium videantur lucris temporalibus inhiare.

NOTÆ.

- I. (a) **Z**amoren.] Ita etiam legitur in tertia collectione, sub hoc tit. c. 3. id est Petro Episc. Zamor. de quo & ejus Diocesi egi in cap. dilectus 5. de supplend. neglig.
(b) *Salmantin.*] Salmanticæ antiquitatem inde haurire possumus, quod Ptolomæus verustissi-

mus Geographus ejus meminit in Veronibus ad confinia Lusitaniæ. Polienus etiam in lib. de stragetem. Sub Gothis Regibus civitas Episcopalis fuit, cujus Metropolis Emerita. Post devolutionem Hispaniæ per Mauros factam, & post recuperationem illius Provinciæ ab eorum manibus Regno Legionensi cessit, & dignitati Episcopali restituta paret Compostellano Archiepiscopo.

ut notavi in cap. 5. de supplenda. Sed quod sine invidia dixerim, si Hispanis historiis fidem facimus, ex eo tempore incrementum maximum Salmantica accepit, ex quo liberalitas Alfonso IX. ejusque filii Ferdinandi III. nepotisque Alfonso X. egregiam, inclytam, & omnibus titulis nobilissimam Universitatem nostram construxit, ditavitque; ex qua toto orbi Hispano lux sapientiae fulgere incepit, tali indies incremento, ut Studium generale Alex. IV. Pontifex eam creaverit: & Clemens V. inter reliqua generalia enumeraverit in *Clem. unica de Magistris*. In ejus laudes divagantur nonnumquam Auctores nostri Regni, verum exteri. Extat & celeberrimum encomium sacrae Rotae apud Franciscum Penam 1. tom. decis. 157. Videndi sunt congesti à Solorzano in *lib. de Plazas honorarias*, P. Mendo *lib. 1. de jure Academ. ex num. 127.*

2. (c) *Episcopis.*] Petro Zamorensi, & Vitali Salmantino, quorum tempore celebratum fuit Concil. Salmantinum 2. Praeside Card. n. Guillelmo tituli sancti Angeli, ad dissolvendum matrimonium contractum inter D. Alfonso IX. Theresiamque: & quia Vitalis in ea Synodo adhaesit Regi, Innocentius *lib. 2. epistol. 72.* rescribens Archiepiscopo Compostellano ita ait: *Si verò aliquis vestrum, fratres Episcopi, in hoc deliquit, excepto Salmantino, cujus correctionem Sedi Apostolica reservamus, in frater Archiepiscopo animadversione ipsum canonicè non differas castigare.* Hujus epistolae, seu alterius, super eadem votorum solutione meminit idem Innocentius in duabus epistolis, quatum prior missa est Tolet. & Bracharen. Archiepiscopis, & Suffraganeis eorum Auriens. & Legionens. Episcopis. Secunda verò dirigitur Magistris, & Fratibus Spataris, & Religiosis per Hispaniam constitutis, quas edidit Cardinalis Siletus *fol. 361.* quarum tenorem in praesenti transcribere necessarium duxi ad comprobendam ipsius voti obligationem, & antiquitatem, quam nostris temporibus quidam audenter negare non erubescunt, levibus ducti fundamentis, quos cum tanto Patrono feliciter debellavit quidam Advocatus Piacianus, seu quivis auctor est allegationis pro Archiepiscopo & Ecclesia Metropolit. D. Jacobi contra Lazarum Gonzalez de Azevedo. In prima epistola ita scribit Innocentius: [Querelam venerabilis fratris nostri P. Archiepiscopi Compostellani accepimus, quod ejus Ecclesiae ad mandatum etiam Apostolicum vota beati Jacobi à Parochianis vestris non facitis, sicut debentur, exsolvi. Quoniam igitur ad servanda jura praescriptae Ecclesiae non decet vos existere negligentes, fraternitati vestrae per A. f. p. m. atque praecipimus, quatenus memorato Archiepiscopo, & Ecclesiae suae praescripta vota à parochianis vestris solvere de cetero faciatis. Alioquin venerabilibus fratribus nostris Zamoren. & Salmantinis. Episcopis datum noveritis in mandatis, ut Parochianos vestros ad vota illa solvenda, sublato appellationis obstaculo, eccl. districtione compellant. Vos itaque sententiam, quam iidem Episcopi, vel eorum alter in eos propter hoc rationabiliter tulerint, usque ad dignam satisfactionem denunciari faciatis, & inviolabiliter observetis. Datum Lateran. II. Idus Julii.] In secunda verò ita rescribit: [Ad audientiam Apostolatus nostri transmissa conquectione Ecclesiae Compostellanae pervenit, quod cum per totam

ferè Hispaniam auctoritate Principum, & Prælatorum favore, etiam Clerici, & populi Ecclesiae beati Jacobi, ob reverentiam ipsius Apostoli census quidam certus, qui vota dicitur, de singulis paribus boum antiquitus fuerit constitutus, plerique vestrum de terris vestris & hominum vestrorum eundem censum praescriptae Ecclesiae pro sua tantum voluntate solvere contradicunt. Verum quia valde periculosum est quibuslibet aliena tenere, nedum viris religiosis, qui perfectionis amore propria dimiserunt, per Apostolica vobis scripta mandamus, quatenus censum ipsum, secundum quod antiquitus statutus est, eidem Ecclesiae cum integritate solvatis. Ceterum si (quod non credimus) mandatum Apostolicum in hac parte duxeritis contemnendum, noveritis nos venerabilibus fratribus nostris Salmant. & Zamoren. Episcopis mandavisse, ut ad id per interdicti, & excommunicationis sententiam, sublata appellationis difficultate, sicut visum fuerit, vos compellant. Datum Lateran. VI. Idus Julii.]

(d) *P. Compostellani Archiepiscopi.*] Petri videlicet.

(e) *Mensuram.*] Quam vulgò dicimus *media fanega*, ut expressum fuit in Comitibus habitis Valisoletici anno 1537. petitione 37. ibi: *Por privilegio antiguo, que todos los jugueros, que labran con juntas de vneyes, y mulas, an de pagar a la Iglesia de san Tiago media banega de trigo de voto.* Quae mensura satis expressa fuit in ipso voto illis verbis: *Quatenus de unoquoque jugo boum singula mensura de meliori fruge, admodum primitiarum.* Unde cum mensura, quae pro primitiis solvitur in his Regnis, sit *media fanega*, etiam juxta eandem mensuram voti obligatio procedit.

(f) *Alongis retrò temporibus.*] Qui non ideo erant exempti ab hac obligatione; nam contra eam nulla praescriptio etiam immemorialis currit; quod praeterquam decisum est à Caelestino III. nostri Innocentii praedecessore, in bulla expedita anno 1195. illis verbis: *Pagina praesenti statuimus, ut cum in lege contineatur humana, quod in tributis & publicis functionibus nulla praescriptio locum obtineat, & illa vota sunt quasi tributa, quae Deo, & beato Jacobo Apostolo in Hispania statuit annis singulis persolvenda Rex Ranimirus, illa quae tibi & Ecclesia tua in eis praescriptio objicitur, locum non habeat, aut vigorem; id etiam juris rationibus probatur, quia contra votum nulla praescriptio currit, cap. sicut, de regul. Gregorius Lopez in leg. 30. tit. 7. part. 1. quia est nutritiva peccati, aut saltem irrationabilis. Sylvester verbo *Votum 2. num. 10.* Navarrus in *manuali, cap. 12. num. 26.* late hanc sententiam probat Pereyra de *manu Regia, tom. 1.* Quatenus tamen successores eorum, qui votum emiserunt, teneantur illud adimplere, exposui in *capit. ex parte, de constit.**

(g) *Parvissimam.*] Unde proptus inanis reddatur voti obligatio, sicut cum furtus promittitur, aut legatur; ideo enim tale legatum non valet, quia haeres glebam dando liberatur; & similiter triticum stipulando, inutilis est stipulatio, *l. ubi autem 75. l. triticum, ff. de V. O.* Quare in praesenti voto adjecta fuit mensura, quae pro primitiis in Hispania solvi solebat.

(h) *Postulastis à nobis.*] Episcopi videlicet regni Legionensis, Zamorensis scilicet, & Salmantinus, qui consuluerunt Romanum Pontificem de obligatione

obligatione hujus voti, & ejus solutione; quia cognitio causarum hujus voti ad Judicem Ecclesiasticum spectat, ut probat doctus Pereyra de manu regia, tom. 1. cap. 14. ubi resolvit, nec per viam violentiæ judicem secularem adire posse; immò & noster Innocentius huic Petro Compofstel. Archiepiscopo specialiter concessit, ut debitores hujus voti coram Rege Legionensi convenire possent, in epistola, quæ reperitur inter editas Coloniae, fol. 360. in hæc verba: [Cum sit regula juris, quæ dicitur, ut actor forum rei sequatur, preces ex parte tua nobis super hoc obtinendo potestatas, libenter admittimus, quod tam Canoni, quam legali consonant æquitati; maxime cum id, quod petis in favorem beati Jacobi & Compofstellanæ Ecclesiæ debeat adimpleri. Innotuit siquidem nobis, quod quidam laici rustici de regno Illustr. Regis Legionen. super votis beato Jacobo persolvendis nolunt in præsentia ipsius Regis, qui ordinarius Judex eorum existit, quando conveniuntur, aliquatenus respondere. Unde petitioni tuæ gratum præstando assensum, ad exemplar felicitis record. Cælestini Papæ prædec. n. fraternitati tuæ præsentem paginam indulgemus, ut tibi liceat rusticos ipsos, tanquam votorum debitores, sub examine prædicti Regis, quandoquidem tibi aliis eorundem votorum solutio debita denegatur, super eisdem votis, remoto cujuslibet appellationis, vel contradictionis obstaculo convenire. Decernimus ergo, &c. Datum Lateran. III. Idus Julii.]

COMMENTARIUM.

70. (a) Antequam ad hujus textus expositionem accedamus, referenda est hujus voti historia, quam in dubium revocarunt Julianus del Castillo lib. 3. hist. Gothor. discurs. 8. Lobera en las grandezas de Leon, cap. 5. ad finem, Prudentius à Sandoval, in hist. monast. S. Emiliani, §. 36. & voti ipsius chartam totis viribus evertere conatur Lazarus Gonzalez de Azevedo in alleg. pro oppidis, & villis Regni Legionensis; sed infeliciter, ut ex infra dicendis apparebit. Cum ergo Rex Ramirus I. turpissimum tributum centum puellarum Regi Maurorum Abderrameno præstari renueret, per ipsum in Ribogiam Barbarorum dominio subjacentem irruptio facta est. Abderrameno bello, & armis penitus intentus, innumerabili exercitu collato, Ribogiam advolat, castra castris collata sunt ad oppidum Alvedam, planities ferè ad Clavijum continuata, loco in cacumine sito rupis Turcicæ: atrox, & sæva pugna utrimque fuit, victoriâ in Mauros nimium inclinante, quo minus vincerentur nostri, nox fecit, tenebras pro muro opponens Maurorum ictibus. Ramirus imminutas numero copias, fatigatas, ac debiles, ad Clavijum traduxit, ubi pro temporis angustiis munito loco, & vulneratis curâ adhibitâ, noctem insomnem, dubium an pervigilem, inter spem metumque transegit. Summo manè beatus Jacobus illi apparuit, & vultu placido Regem sperare jubet, ipsum victorem fore, Barbaros vincendos, seque suis Hispanis affuturum in eo bello. Ramirus excitatus Præsules, Ducesque vocari facit, & Jacobi promissis certior redditus, instruere acies, irruere in hostes, & Christi inimicos jussit: stetit dictis gloriosus Apostolus, & in ipsa acie visibiliter apparuit equo insidens, Mauros sternens, pro no-

stris pugnans; inde Hymnus in his Apostoli festivitibus cani solitus;

Tu, bella nos cum cingerent,
Es visus ipso in prælio,
Ense quoque acerrimus,
Mauros furens sternere.

In eo prælio septuaginta millia Barbarorum cecidisse Historici testantur, præter alios, qui fugæ lapsi sunt incerto numero; vestigia hujus belli hodie etiam invisisse apud Clavijum Mariana testatur, effossis passim stragibus armorum per rurícolas oppidanos illius loci; nos sacratiora annotavimus vestigia sancti Jacobi insignè referentia, vulgaria incolis, sed fortè ideo minus observata, quia vulgaria. Vix ullus lapis in eo loco reperitur, qui non concluse formam præferat, veneras, vernacula lingua Hispani dicimus. Et quod mireris, si in partes comminatur, tot conclulas formabit, quot partes feceris. Rex insigni victoriâ lætus descendit è rupe, antrum sancti Prudentis devotus visitat, DEO, & Apostolo ejus gratias agit, & in eo sancti Prudentii templo cum Prælati, Regique Proceribus votum emittit, quo universam Hispaniam sancto Jacobo fecit vestigalem è singulis jugeris agri, vineæque menliâ, ad modum primitiarum singulis annis persolvendâ: sed causam, & votum ipsum ab ipso Rege audiamus: ita pluribus exemplaribus ex ipso originali transcriptis publicè legitur: [In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, Amen. Antecessorum facta (per quæ successores ad bonum poterunt erudiri) non sunt prætereunda sub silentio, verum potius debent committi monumentis litterarum, ut eorum recordatione ad imitationem bonæ operationis invitentur. Eapropter ego Ranemirus Rex, & à DEO mihi conjuncta Urraca Regina, cum filio nostro Rege Ordonio, & fratre meo Rege Garcia, oblationem nostram, quam gloriosissimo Apostolo Dei Jacobo fecimus, cum assensu Archiepiscoporum, Episcoporum, Abbatum, & nostrorum Principum, & omnium Hispaniæ Christianorum, committimus observationi: ne fortè successores nostri, quod à nobis factum est, per ignorantiam tentent irrumperè; & etiam per recordationem nostræ operationis ad similitur operandum moveantur. Causas, quibus ad faciendum istam oblationem compulsi sumus, scribimus, ut ad notitiam successorum referentur in posterum. Fuerunt enim in antiquis temporibus (circa destructionem Hispaniæ à Saracenis factam Rege Roderico dominante) quidam nostri antecessores pigri, negligentes, desides, & inertes Christianorum Principes, quorum utique vita nulli fidelium stat imitanda: hi (quod relatione non est dignum) ne Saracenorum infestationibus inquietarentur, constituerunt eis nefandos redditus annuatim persolvendos, centum videlicet puellas excellentissimæ pulchritudinis, quinquaginta de nobilioribus, quinquaginta verò de plebe. Proh dolor! & exemplum posteris non observandum, pro pactione pacis temporalis & transitorie tradebatur captiva Christianitas luxuriæ Saracenorum explenda. Et prædictorum Principum semine nos producti, ex quo per DEI misericordiam Regni suscepimus gubernaculum, divinâ inspirante bonitate prædicta nostræ gentis opprobria cogitavimus abolere, ac de tam digna cogitatione persicienda commi-

communicavimus consilium Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, & religiosis viris; postmodum verò universis nostri Regni Principibus. Accepto tandem sano, & salubri consilio, dedimus apud Legionem legem populis, & posuimus consuetudines per universas nostri Regni provincias observandas. Deinde universis nostri Regni Principibus edictum commune dedimus, quatenus quosque robustos, & ad præliandum fortes viros, tam nobiles, quam ignobiles; tam equites, quam pedites ab extremis nostri Regni finibus evocarent; & usque ad constitutum diem expeditionem facerent congregare. Archiepiscopos, Episcopos, Abbates, & religiosos viros, ut interessent, rogavimus, quatenus eorum orationibus nostrorum per DEI misericordiam augmentaretur fortitudo. Completum est itaque imperium nostrum: & relictis ad excolendas terras tantummodo debilibus; & ad bellandum minus idoneis; congregati sunt cæteri, non de nostro imperio, sicut solent invitari, sed DEO ducente per DEI amorem spontanei. Cum his ego Rex Ranemirus (de misericordia DEI potius, quam de gentis nostræ multitudine confidens) peragratis interjacentibus terris, iter mei exitus direxi in Naxaram, ac deinde declinavi in locum, qui nuncupatur *Albella*. Interim autem Saraceni nostrum adventum (sanâ præcone) cognoscentes, omnes cismarini in unum contra nos congregati sunt; transmarinis etiam per litteras, & nuncios in suum auxilium convocatis, invaserunt nos multitudine gravi, & in manu valida. Quid plura? quod sine lachrymis non recordaremur, peccatis exigentibus, multis ex nostris corruentibus, percussis, & vulneratis, conversi sumus in fugam: & confusi pervenimus in collem, qui Clavijium nominatur, ac ibi in una mole congregati, totam ferè noctem in lachrymis & orationibus consumpsimus, ignorantes ex toto, quid in die essemus postea acturi. Interea somnus atripuit me Regem Ranemirum cogitantem multa, & anxium de periculo gentis Christianæ. At mihi dormienti B. Jacobus Hispaniarum protector corporali specie est se præsentare dignatus. Quem cum interrogassem cum admiratione, quisnam esset? Apostolum Dei beatum Jacobum se esse confessus est: cum ad hoc verbum ultra quàm dici potest, obstupissem, beatus Apostolus ait: Nunquid ignorabas, quod Dominus noster JESUS CHRISTUS alias Provincias alijs fratribus meis Apostolis distribuens, totam Hispaniam meæ tutelæ per sortem deputasset, & meæ commississet protectioni? & manu propria meam adstringens, confortare (inquit) & esto robustus. Ego enim ero tibi in auxilium, & manè superabis in manu DEI Saracenos, à quibus obsessus es, innumerabilem multitudinem. Multitamen ex tuis, quibus jam parata est æterna requies, sunt instante pugna pro CHRISTI nomine martyrii coronam suscipiuri, & ne super hoc detur locus dubitationi, & vos, & Saraceni videbitis me constanter in albo equo, dealbatâ grandi specie vexillum album deferentem. Summo igitur manè facta peccatorum vestrorum confessione, & acceptâ penitentiâ, celebratis Missis, & acceptâ Domini corporis & sanguinis communione, armatâ manu ne dubitetis invadere Saracenos acies, invocato nomine DEI, & meo, & pro certo noveritis, eos in ore gladii rui-

turos. Et his dictis evanuit à conspectu meo visus desiderabilis DEI Apostolus. Ego autem pro tanta & tali visione vehementer è somno excitatus, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, & religiosis viris seorsim vocatis, quidquid mihi fuerat revelatum, lachrymis, & singultibus, & nimia contritione cordis eodem ordine propalavi. Illi ergo in oratione prius provoluti, Deo & Apostolo pro tam admirabili consolatione gratias egerunt innumeras, ac deinde rem administrare (prout nobis fuerat revelatum) festinavimus. Armatâ itaque, & ordinatâ nostrorum acie venimus cum Saracenis in pugnam: & beatus DEI Apostolus apparuit, sicut promiserat utrisque, insigando, & in pugnam animando nostrorum acies; Saracenos verò turbas impediendo, & diverberando. Quod quam citò nobis apparuit, cognovimus beatissimi Apostoli promissionem impletam, & de tam præclara visione exhilarari, nomen DEI, & Apostoli in magnis vocibus, & nimio cordis affectu invocavimus dicentes: Adjuva nos DEUS, & sancte Jacobe. Quæ quidem invocatio ibi tunc primò facta in Hispania: & per DEI misericordiam non in vanum; eo namque die corruerunt circiter septuaginta millia Saracenos. Tunc etiam everfis eorum munitionibus, eos insequendo, civitatem Calaforam cepimus, & Christianæ religioni subjecimus. Tantum igitur Apostoli miraculum post inopinatam victoriam considerantes, deliberavimus statuere Patrono, & Protectori nostro beatissimo Jacobo donum aliquod in perpetuum mansurum. Statutum ergo per totam Hispaniam, ac in universis partibus Hispaniarum, quascunque DEUS sub Apostoli Jacobi nomine dignaretur à Saracenis liberare, vivimus observandum: Quatenus de unoquoque jugo bouum singulæ mensuræ de meliori fruge ad modum primitiarum, & de vino similiter ad victum Canonicorum in Ecclesia beati Jacobi commemorantium, annuatim ministris ejusdem Ecclesiæ in perpetuum persolvantur. Concessimus etiam, & in perpetuum confirmamus, quod Christiani per totam Hispaniam in singulis expeditionibus, de eo, quod à Saracenis acquisierint, ad mensuram portionis unius militis glorioso Patrono nostro, & Hispaniarum Protectori B. Jacobo fideliter attribuantur. Hæc omnia donativa vota, & oblationes (sicut superius diximus) per juramentum nos omnes Christiani Hispaniæ promissimus annuatim Ecclesiæ beati Jacobi, & damus pro nobis & successoribus nostris canonicè in perpetuum observanda. Petimus ergo, Pater omnipotens, æternæ DEUS, quatenus intercedentibus meritis beati Jacobi, ne memineris Domine iniquitatum nostrarum, sed solativa misericordia nobis prosit indignis. Et ea quæ ad honorem tuum beato Jacobo Apostolo tuo dedimus, & offerimus de eis, quæ per te (ipso opitulante) acquisivimus, nobis, & successoribus nostris proficiant ad remedium animarum, & per ejus intercessionem nos recipere digneris cum electis tuis in æterna tabernacula, qui in Trinitate vivis & regnas in sæcula sæculorum, Amen. Vovimus etiam, & in perpetuum statuimus tenendum, quatenus quicumque ex genere nostro, vel aliorum descenderit, semper suum præster auxilium ad prætaxata B. Jacobi Ecclesiæ donativa. Quod si quis ex genere nostro, vel aliorum, ad hoc nostrum testamentum violan-

violandum venerit, vel ad implendum non adjuverit, quisquis ille fuerit, Clericus vel laicus, in inferno cum Juda traditore, & Darhan, & Abiron, quos terra vivos absorbit, damnatur in perpetuum; & filii ejus fiant orphani, & uxor ejus vidua, & regnum ejus temporale accipiat alter, & à communionem corporis & sanguinis Christi fiat alienus; æterni verò regni participatione privetur perenniter. Insuper Regiæ Majestatis, & Ecclesiæ B. Jacobi per medium sex mille libras argenti pendar, & hoc scriptum semper maneat in robore. Nos etiam Archiepiscopi, Episcopi, & Abbates, qui illud idem miraculum, quod Dominus noster JESUS CHRISTUS famulo suo illustri Regi nostro Ranemiro, per Apostolum suum Jacobum dignatus est monstrare, propriis oculis DEO juvante vidimus, prædictum ipsius Regis nostri, & nostrorum, & totius Hispaniæ Christianitatis factum in perpetuum confirmamus, & canonicè sancimus observandum. Si quis ad hoc scriptum, & Ecclesiæ B. Jacobi donativum irumpendum venerit, vel perfolvere renuerit, quisquis ille fuerit, Rex vel Princeps, rusticus, Clericus, vel laicus, eum maledicimus, & excommunicamus, & cum Juda traditore gehennali pœnâ damnamus in perpetuum cruciandum. Hoc idem successores nostri Archiepiscopi, & Episcopi faciant devotè annuatim. Quod si quis renuerit, omnipotentis DEI, Patris, & Filii, & Spiritus sancti auctoritate, & potestate sibi à DEO traditâ reus teneatur. Facta scriptura consolationis, donationis, oblationis hujus in civitate Calaforra noto die octavo Kalend. Junii, æta DCCC LXXII. Ego Rex Ranemirus cum conjuge mea Regina Utraca, & filio nostro Rege Ordonio, & fratre meo Rege Garfia, hoc scriptum, quod fecimus, proprio robore confirmamus.] Firmarunt privilegium hoc Romani Pontifices Paschalis II. Alex. III. Innocentius III. Honor. III. Alex. IV. in suis Bullis, quas refert Castel. in *hist. D. Jacobi*, fol. 254. necnon & Principes seculares, Alfonso VII. anno 1150. ut refert Morales 3. *part. histor. lib. 3. cap. 52.* D. Ferdinand. IX. æta 1342. Don Alfonso. XI. & D. Petrus ejus filius, & D. Joannes II. anno 1427. Reges Catholici anno 1478. & referunt innumeri Historici. D. Rodericus Archiep. *de rebus Hispan. lib. 4. cap. 13.* D. Lucas Tudenis *cap. 49. histor. gener. Hispan. 3. part. cap. 11.* Frater I. Gil. de Zamora *illustrium personarum lit. R. verbo Ramirus I. Episcopus Valentinus 3. part. histor. Hispan. cap. 10.* Carthagena in *anaceph. cap. 54.* Volaterranus *lib. 2. Geograph. pag. 27.* Balleus in *Chron. Hispan. Anno 825.* Ambrosius à Morales *part. 1. lib. 9. cap. 7. & 3. part. lib. 13. cap. 52.* Illelca 1. *part. histor. Pontif. lib. 4. fol. 240.* Mosen. Diego de Valera in *Chron. Hispan. Villegas in vita S. Jacobi, Matmol. in histor. Africa, lib. 2. cap. 22. fol. 109.* Garibay in *compend. histor. lib. 9. cap. 18.* Mariana *lib. 7. de rebus Hispan. cap. 13.* Taraffa in *vita ipsius Ranemiri I. Fr. Alfonso de la Spina in Fortal. fidei, lib. 4. de bello Sarracen. vers. 39.* Argot. de Molina *lib. 1. nobilitati, c. 106.* D. Franc. à Quevedo in *perdoctia alleg. pro patronatu D. Jacobi, pag. 187. & 389.* Fr. Joannes Maneta *histor. Eccles. lib. 1. cap. 7.* Villadiego in *foro judic. in catal. Regum Hispan. anno 843.* Manuel Correa in *catalogo ipsorum Regum, in Ranim. I. Modera Monarch. Hispan. cap. 8.* Fr. Hieronym.

Roman. 1. *part. Reip. lib. 6. cap. 2. & 2. part. lib. 4. cap. 19.* Marinæus Sicul. *de rebus Hispan. lib. 7. post princip. Motta lib. 1. Ordinis D. Jacobi, cap. 2. & 5.* Rocamora in *catal. Regum Hispan. num. 244.* Guardiola in *nobilit. Hispan. cap. 34.* Beuter. *lib. 1. histor. cap. 31.* Salinas in *histor. belli Clavij. Castel. Ferret. in histor. D. Jacobi. Yepes in Chron. D. Benedicti, cent. 1. anno 1181. cap. 7.* qui refert aliam scripturam similis voti facti à Comite Ferdinand. Gonzalez D. Emiliano, ubi ait, se votum illud nuncupare ad similitudinem voti concepti à Ranemiro. Illustr. Manrique *annal. Cisterc. tom. 3. anno 1181. cap. 7.* Alceffera *lib. 4. Differt. cap. 7.*

Hucusque historiam, & originem hujus voti retulimus: nunc ad nostrum Innocentium accedamus. Cùm ergo obligatio hujus voti realis obligaret non solum Regem ipsum, verum etiam in posterum, & ejus Regnum, quia emissum fuit votum à Rege, & regi Proceribus pro universali Regno in Comitibus generalibus, presentibus Prælatibus, & Regni Proceribus; ideo successores & habitatores in ipso Regno in perpetuum tenebantur ex ipsa obligatione reali votum exsolvere; quia licet gens mutetur, semper tamen regnum durat, *l. proponebatur, Digest. de judic. l. feni, §. final. Digest. quod cuiusque univers. l. 5. titul. 9. lib. 1. recopil. l. 5. tit. 15. part. 2.* Zypæus contra *Caspanum, lib. 2. cap. 11.* Joannes Seldenus in *maritimo clauso, lib. 1. cap. 21.* ex multis Valencia *lib. 2. illustr. tract. 4. cap. 2.* Inde hanc obligationem agnoscentes Episcopi Zamorensis, & Salmantini, consulerunt Innocent. III. an agricolæ illi, qui per longum tempus mensuram tritici, ratione hujus voti, debitam non perfolverant, cùm cogenter eam præstare, deberent solvere majorem mensuram, ut in ipsa regione, videlicet regno Legionensi alii solvebant; an verò minimam solvendo liberarentur? Et videbatur, majorem mensuram eos solvere debere, quia licet in dubiis, quod minimum est, sequamur, *l. quotiens 20. l. in obscura 179. Digest. de R. l. l. Mala 13. Digest. de annis legat. & cùm de mensura promissa non constet, ad minimam redigatur petitio, l. si ita 14. l. cum servus 38. §. Seja, Digest. hoc tit. tamen favore Ecclesiæ, & piz causæ generalis promissio latissimam recipit interpretationem, ut in *leg. Tertia, §. semper, & §. Seja, Digest. de auro & argent. ubi docetur, legatum relictum templo latè esse interpretandum, videlicet, ut si quis legavit Ecclesiæ calicem, non credatur, legatum fuisse calicem æneum, sed præstandum esse argentum. Faciunt alia, quæ adducit Garanna in præfati. Igitur & in præfati casu major mensura præstanda erat. Sed adhuc Innocentius distinguit ita, ut si alii habitatores ipsius regionis, qui votum continuò exsolverunt, unam & eandem mensuram præstiterunt, eandem etiam illi, qui & in solutione cessarunt, solvere debebant, argumento capitis super eo, hoc titul. l. si servus 50. §. si numerus, Digest. de legat. 1. quia casus dubii juxta regionis consuetudinem sunt decidendi, l. 6. Digest. de evict. l. quod si nolit 31. §. qui assiduus 20. Digest. de adilit. edit. l. nummus 76. §. de legat. 3. l. 1. §. ultim. Digest. de ventre in fide. Illustrant pluribus relatis Oivaldus *lib. 15. comment. cap. 1. litter. F. D. Joseph. Vela tom. 1. Dissert. 20. ex num. 27.* Si verò diversas & varias mensuras antecessores eorum in eadem regione perfolvebant, quæ videlicet mensura vulgò media faneget,**

ex tribus, aut quatuor modiis constabat pro diver-
sitate locorum, tunc non ad majorem, sed ad
minorem mensuram præstandam sunt cogendi ex
benignitate, ne ecclesiastici tanquam exactores ni-
mium videantur lucris temporalibus inhiare, aliàs
jure stricto ad majorem mensuram præstandam

cogendi erant, ut docet Covar. in cap. 4. de testam.
n. 5. quia cum in ipso voto exprimeretur mensura
illa, videlicet quæ pro primitiis solvi consuevit;
& illa mensura, vulgò media fanega, in aliquibus
locis tribus, in aliis quatuor modiis constet, qua-
tuor modios quilibet solvere cogendus erat.

CAPUT XIX.

Idem. (a) *Cæsaraugust. Episcopo.*

Um olim ad aures nostras tuam querimoniam destinasses, quòd te dil. fil. Abbas
sancti Joannis (b) Præjaden. quartis decimarum, quas in Ecclesiis de Luna, & de
Tauf. debes percipere, multipliciter defraudaret. *Et infra*: His, & aliis, quæ cor-
am prædictis iudicibus, & coram nobis fuere proposita, plenius intellectis, cum no-
bis plena fides facta fuerit, quod Ecclesiæ sæpeditæ in tua sint dicecesi constitutæ, non
solum per alia, verum etiam per hoc ipsum, quod instrumentis compositionum con-
tinetur expresse, ut Abbas tibi tam de (c) quarta decimarum, quàm de cæteris (d) E-
piscopalibus rationibus debeat respondere: de consilio f. n. Abbatem Præmaten. ad
integram solutionem quartæ omnium decimarum, in illis (e) factis deductionibus, &
ad præstationem procurationum, & aliorum Episcopalium jurium in prædictis Ec-
clesiis condemnamus. Licet enim ex forma secundæ compositionis deductiones
essent aliquæ faciendæ; quia tamen compositionem idem Abbas nullatenus ap-
probavit, sed studuit multipliciter impugnare, ex ea non debuit beneficium
consequi, cui renuntiasse tacite videbatur. Absolum erat præterea, ut negaret
suam Ecclesiam in tua dicecesi constitutam, super qua instrumenta prædecessoris
tui ostendebat in jure monasterio fuisse concessa, per quæ jus Episcopale petebat ex-
presse.

NOTÆ.

(a) *Cæsaraugust.* Ita etiam legitur in tertia
collectione, sub hoc tit. cap. 4. suppleendum-
que est, *D. Ramon de Castrocol*, qui ex anno 1199.
usque ad annum 1216. tenuit ipsam Cathedram,
& valde sollicitus fuit de bonis, ac proventibus
ipsius Ecclesiæ; unde ejus tempore Ecclesia illa
mirè ditata fuit, ut refert Fr. Didacus à Mu-
rillo in *hystor. Cæsaraug.* cap. 28. num. 9. De ipsa
Metropolitani nonnulla notavi in cap. 1. de his,
quæ vi.

(b) *Præjaden.* Ita legitur in tertia collectione,
in sexta autem legitur *Prilarenensis*, sed legendum
est *Pinnatensis*, quod per celebre monasterium
S. Joannis, vulgò *San Juan de la Penna*, est intra
fines veteris Comitatus Aragonici, in monte
Vruelo ædificatum. A parvis initiis, è tenui scilicet
anachoretica cella in celeberrimum totà His-
paniâ monasterium, Pampilonensium, & Arago-
nensium Regum beneficio, & liberalitate per-
venit, ut referunt plura de eo adducentes Joan-
nes Bric. Martinez in *hystor. ipsius cœnobii*, Yepes

cent. 3. chron. D. Benedicti, ad annum 818. Arnaldus
Oehenartus in *notitia Vasconia*, lib. 2. cap. 7. Fuit
monasterium hoc magnificè ditatum à Regibus,
& Episcopis Cæsaraugust. & exemptum ab omni
lege dicecesana, ut ex epistola Johannis IV. Regis
Angl. probat Hieron. Blanc. in *com. rer. Arag.*
Imò in duobus Conciliis Aragoniæ statutum
fuit, ut omnes Episcopi ipsius Regni deberent
assumi ex ipso monasterio, propter miram san-
ctitudinem, quæ in eo florebat. Abbas ipsius
monasterii, de quo hic agitur, erat frater Pe-
trus de Sorbera.

(c) *Quartis decimarum.* De quibus egi in cap.
conquerente, de offic. Ordin. cap. de quarta, de
prescript.

(d) *Episcopalibus rationibus.* Id est juribus, de
quibus egimus in dicto cap. *conquerente*.

(e) *In illis factis.* Legendum est, nullis factis,
ut legitur in sexta collectione; & rectè inde de-
ducit Barbosa *voto 96. num. 25.* quartam decima-
rum, item subsidium deberi non deductis expen-
sis. Videndus Xamar. *part. 2. rerum Indic. de-
finit. 141.*

CAPUT XX.

Idem (a) *Spoletano Episcopo.*

Lim causam, quam adversus clericos plebis Rupinæ super (b) synodatico propo-
nebas, ven. f. n. (c) Tudertino Episcopo, & dil. f. Abbati S. Petri montis Martan.
commisimus terminandam, coram quibus fuit ex parte tua propositum, quod cum
iisdem clericis olim prædecessoribus tuis tres in festo Nativitatis, & tres in festo Resurre-
ctionis

D. D. Gonzal. in *Decretal.* Tom. III. Pars II.

Aa aa

ctionis